

Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás

4600 Kisvárdra Szent László utca 7-11. Magyarország

Європейське об'єднання територіального співробітництва

з обмеженою відповідальністю ТИСА

88008 Ужгород пл. Народна 4. Україна

Tisza European Grouping for Territorial Cooperation Liability Limited

A Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás tájékoztatója a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés számára

Magyarország Kormánya támogatásával a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat, Kisvárdra Város Önkormányzata, és a Kárpátaljai Megyei Tanács (Ukrajna) létrehozta a Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulást (továbbiakban: Tisza ETT), melyet a 2015/S 227-414191 szám alatt regisztráltak, s a Külgazdasági és Külügyminisztérium 19. sorszám alatt 2015. október 26-án vette nyilvántartásba. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat az 53/2015 (IX.25.) önkormányzati határozatával döntött a Tisza ETT megalapításáról, mellyel a határ menti együttműködés új dimenzióba lépett. A Tisza ETT az első olyan kezdeményezés Európában, amelyet egy EU-tagállam (Magyarország) és egy nem EU-s állam (Ukrajna) hozott létre.

A megalakulás óta eltelt több mint 6 évben a Társulás folyamatosan szélesítette tevékenységi körét, bemutatkozó fórumokat szervezett és építette partnerkapcsolatait, valamint azonosította az általa lefedett terület problémáit és azok megoldására forrástérképezést végzett.

A Tisza ETT az elmúlt időszakban több pályázatot és kérelmet is benyújtott céljai megvalósításának érdekében.

A Tisza ETT két pályázatot nyújtott be Vezető partnerként a Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna ENI Határon Átnyúló Együttműködési Program 2014-2020 keretében. Infrastrukturális (LIP) pályázatunk az egyik legégetőbb határon átnyúló probléma, a szilárdhulladék kezelésének kérdését célozta meg. A pályázat elnevezése: **Theory for Everybody, Practice for Everyone in the Cross-Border Region/Zero Waste**. A projekt legnagyobb infrastrukturális eleme, a Jánosi hulladékudvarban történő depónia megépítése számos kérdést vetett fel az elmúlt időszakban. Az építkezés tényleges piaci költségeit a feltételes közbeszerzési eljárás lefolytatását követően tudtuk meghatározni. Tekintve, hogy a két ország (Ukrajna és Magyarország) teljesen eltérő jogrenddel rendelkezik, számos jogi kérdés tisztázására volt szükség a közbeszerzési eljárás

megindítását megelőzően. Az első felhívás eredménytelenül zárult, a második feltételes közbeszerzési eljárás volt érvényes. A „Hulladéklerakó építése” tárgyú, a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) Nyílt közbeszerzési eljárásban, az ajánlattételi felhívásban előírt határidőig (2021.09.21) két érvényes ajánlat érkezett. A nyertes pályázó kihirdetése 2021. november 17-én megtörtént. A szerződésben foglalt beruházási idő 18 hónap. A Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás által megküldött adatok alapján a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési és Környezetgazdálkodási Ügynökség Nonprofit Kft. elkészítette a Beregszászi Járás Regionális Hulladékgazdálkodási Program üzleti terv koncepcióját. A partnerek elkészítették a Közös Szakmai Titkárság számára a módosított dokumentumokat. A pályázat támogatási szerződésének aláírására 2022. márciusában kellett volna, hogy sor kerüljön. *(Sajnos az ukrán-orosz háború kitörése miatt ez nem valósult meg. Társulásunk bizik abban, hogy ha a helyzet normalizálódik, a projekt sikeres megvalósítása a közeljövőben kezdetét veheti).*

A második nyílt egykörös pályázati felhívásra Vezető partnerként benyújtott pályázatunk is összhangban van a Tisza ETT kiemelt céljaival a **Természeti források revitalizációjának környezeti vizsgálata Aknaszlatinán a Felső-Tisza-medence további szennyezésének megakadályozása érdekében egy átfogó monitoring rendszer kialakításával** *(Environmental Assessment for Natural Resources Revitalization in Solotvyno with an overarching view to preventing the further pollution of the Upper-Tisza Basin through the preparation of a complex monitoring system (REVITAL I)).* A projekt megvalósítása 2019. szeptember 1-én indult. A 2021-es évben számos, a projekt szempontjából fontos eseményt sikerült megvalósítani. **2021 januárjában** a Miskolci Egyetem és a Geogold Kft. munkatársai részletes beszámolót készítettek a 2020-as év szakmai tevékenységéről. A Tisza ETT munkatársai elkészítették az anyag fordítását, ami feltöltésre kerül a Társulás honlapjára 3 nyelven, valamint továbbítottunk Ukrajna Gazdasági Minisztériuma felé.

2021. február 25-én a REVITAL I projekt valamennyi partner bemutatta az általa eddig elvégzett tevékenységeket valamint munkájuk eredményeit. A Miskolci Egyetem képviselőjében dr. Szűcs Péter rektor helyettes és dr. Mikita Viktória adjunktus ismertették az eddigi helyszíni kutatások eredményeit. A kialakult járványhelyzet miatt több tevékenység csak csúszással, avagy késéssel tudott megvalósulni. Emiatt a partnerek abban állapodtak meg, hogy a projekt megvalósításának hosszabbítását kérik a Közös Szakmai Titkárságtól további egy évvel, azaz 2022. augusztus 31-ig.

2021. június 17-én került megrendezésre Aknaszlatinán a REVITAL I projekt hivatalos sajtókonferenciája. A rendezvény megszervezése annak a speciális UX-1 robot-eszköznek az ünnepélyesen lebocsátása köré épült, amellyel a sóbánya földalatti járatainak kutatása valósul meg. A sajtókonferencián részt vettek Kárpátalja megye (Ukrajna) és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Magyarország) vezető tisztségviselői, magyarországi és romániai diplomáciai testületek képviselői, a GeoGold Kárpátia Környezetvédelmi és Mérnöki Szakértő Korlátolt Felelősségű Társaság

munkatársai (Magyarország), az UNEXUP projekt koordinátorai, (Magyarország, Portugália, Szerbia) a robot megalkotói és az ukrainai országos és regionális média, valamint a sajtó munkatársai. Kiemelt sajtóérdeklődés övezte a kutatók előadásait. Balázs Ilma, a Geogold Kárpátia Környezetvédelmi és Mérnöki Kft. munkatársa előadást tartott a 2020. júniusa óta folytatott terepi munkákról (geofizikai felmérések, sekély fúrások adatgyűjtéshez, előzetes kutatás a bánya területén és környékén, indikátoros vizsgálatok, tavakból, felszíni- és felszín alatti vizekből vett vízminták mintavétele és elemzése, előkészítő munkák a robot leengedéséhez), megosztva a hallgatósággal azokat az elérhetőségeket, amelyeken az elkészült GIS térképeket meg tudják tekinteni az érdeklődők. Dr. Zajzon Norbert, az UNEXUP projekt koordinátora mutatta be a földalatti járatokban leengedni tervezett UX-1 robotot. Egy rövidfilm levetítésével szemléltette, hogyan dolgozik a robot a vízzel elárasztott járatokban és milyen eredményeket várnak. Az UNEXMIN újszerű robotrendszere innovatív módszer az elárasztott sóbánya aknák 3D feltérképezéséhez és geológiai információk gyűjtéséhez. Az ünnepélyes sajtótájékoztatót, és egy rövid biztonságvédelmi tájékoztatót követően minden résztvevő kivonult az Aknaszlatinai Sóbánya területére, ahol alkalmuk nyílt megtekinteni a magát az UX-1 robotot és azt a folyamatot, ahogyan a kutatók Dr. Zajzon Norbert vezetésével leengedik a bányajáratba. A robot útját monitoron tudták nyomon követni a sajtó munkatársai, akiknek száma meghaladta az 50 főt. A rendezvényen képviseltették magukat Ukrajna országos és megyei tévétársaságai, a jelentősebb napi és hetilapok munkatársai, továbbá az online média munkatársai egyaránt. A rendezvényről több tucat tudósítás jelent meg már a rendezvény napján.

2021 júliusában a Közös Szakmai Titkárság elfogadta a szerződésmódosítási kezdeményezésünket és aláírásra kerültek a módosított dokumentumok. Ezzel a projekt további egy évvel, azaz 2022. augusztus 31-ig meghosszabbításra került.

2021 szeptemberében partnerünk, a Kassai Műszaki Egyetem kérésére előkészítettük külső szakértőjüket, a Lemberg Nemzeti Egyetem kutatóinak terepi látogatását Aknaszlatinán, akik drón felvételeket készítettek a bányaterületen és a határ menti területen.–Az elfogadott projekt szintű beszámolót követően, **2021. decemberében** megérkezett a projekt 2. támogatási részlete, ami minden partner számára átutalásra került, így a munka 2022-ben is zökkenőmentesen folytatódhat majd. **2021. októberében** a Tisza ETT megbízási szerződést kötött a CESCO-vel, akik külső szakmai partnerként vesznek részt a pályázat egyik eredménye, a Concept Note dokumentum kidolgozásában. A partnerek havonta rendszeresen találkoznak skype-meeting keretében, valamint a magyarországi partnerek heti rendszerességgel tartanak szakmai megbeszélést a projekt előrehaladásáról. *(Sajnos az ukrán-orsz háború miatt előreláthatóan újabb hosszabbítást kell kérelmezni a projektben, melynek ideje várhatóan további 5-6 hónap lesz.)*

Jubileumi rendezvény keretében, 2021. szeptember 13-án, Kisvárdán ünnepelte fennállásának öt éves évfordulóját a Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás. 2020 végén a járványhelyzet nem tette lehetővé a rendezvény lebonyolítását, azonban 2021 folyamán

sikerült a Külgazdasági és Külügyminisztériuma szakmai és a KÖFOP pénzügyi támogatásával nemzetközi konferencia keretében megünnepelni a Társulás 5 éves működését. A rendezvényt az alapító tagokon (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat, Kárpátalja Megyei Tanács, Kisvárdai Város Önkormányzata) kívül számos magyarországi és ukrainai magas rangú vendég tisztelte meg jelenlétével. **Klobučar Slaven, a Régiók Bizottsága EGTC Platform Titkárságának Adminisztrátora**, a RB COTER Szakbizottság képviselőjében videó üzenetben köszöntött minden résztvevőt a jubileumi ünnep alkalmából. Felelevenítette a közös emlékeket, az együttműködésben megvalósított sikeres rendezvényeket és reményét fejezte ki arra nézve, hogy a jövőben még számos alkalommal tud személyesen is részt venni a Tisza ETT rendezvényein.

Kiss-Parciu Péter, Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériuma, határ menti gazdaságfejlesztésért felelős helyettes államtitkára köszöntőjében kiemelte, hogy a kezdeti kételkedések ellenére a Tisza ETT az elmúlt években bizonyította létjogosultságát és sikeres projekt megvalósítása révén jelentős lépéseket tett a magyar-ukrán határmenti régió fejlesztése érdekében.

Szabóné Cap Andrea, a Tisza ETT igazgatója tartalmas prezentáció keretében mutatta be az elmúlt öt év történéseit. Több mint tíz sikeres projekt valósult meg: bemutatkozó fórumok és európai szintű nemzetközi konferenciák, két fejlesztési stratégia és három tudományos kiadvány, melyek magyar, ukrán és angol nyelven jelentek meg. Számos rendezvény, találkozó megszervezésére került sor az elmúlt öt év során annak érdekében, hogy közelebb kerüljenek egymáshoz az együttműködésben érdekelt felek minden szakterületen. Megköszönte a partnerek és támogatók közreműködését, kiemelten is a Külgazdasági és Külügyminisztérium támogatását. A minisztérium az elmúlt öt év során közel 72 millió forinttal támogatta a Társulás működését és projektjei sikeres megvalósítását.

A rendezvény zárásaként a Társulás működési területét, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Kárpátalja megyéket bemutató promóciós kisfilm levetítésére került sor.

Európában egyedülálló módon Magyarország **Külgazdasági és Külügyminisztériuma** az Európai Területi Társulások működésének támogatására minden évben pályázati kiírást tesz közzé, erre 2021-ben is sikeresen pályázott a Tisza ETT. Ennek eredményeként a Külgazdasági és Külügyminisztérium vissza nem térítendő támogatásban részesítette a Társulást, mely a működési költségek egy részét fedezte, valamint lehetőséget teremtett öt részletesen kidolgozott koncepció: elkészítésére:

1. „Zöld közösség” – a hatékony hulladékkezelés modellje.
2. RESTOR: történelmi és kulturális örökségvédelmi építmények és épületek állagmegóvása és fenntartható kezelése.
3. BIOENERGY SOLUTIONS: bioenergiái technológiák bevezetése a kárpátaljai önkormányzati szektorban.

4. E-busz: környezetbarát tömegközlekedés Magyarország és Ukrajna határ menti közösségei számára.

5. „Plotényi útvonal”– határon átnyúló történelmi és turisztikai útvonal.

Az elkészült koncepciók a 2021-2027-es EU-s költségvetésben a különböző programok és eszközök keretében benyújtott projektjavaslatok elkészítésének alapját képezik majd a Társulás számára.

A 2022. február 24-én kirobbant háború miatt napjainkban a magyar-ukrán határon átnyúló kapcsolatok főként a határtérségre nehezedő migrációs nyomás enyhítésére, humanitárius segélyek gyűjtésére, és Kárpátaljára történő kiszállításuk megszervezésére irányul, amiben a Tisza ETT aktív szerepet vállal. Jelenleg tízezrek, százezrek menekülnek Ukrajnából, Kárpátaljáról, mindenüket hátrahagyva, szeretteiket, otthonukat, régi életüket. Ebben a helyzetben, az egyre bizonytalanabb és kiszámíthatatlanabb jövőben a Tisza ETT mint határon átnyúló jogi szervezet feladatának érezte, hogy segítse a családok befogadását, az emberhez méltó élet biztosítását, felhasználva és felajánlva helyismeretét, széleskörű kapcsolatrendszerét, nyelvismeretét, koordináló szerepét.

Dr. Seszták Miklós kormánybiztos kezdeményezésére és Seszták Oszkár a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés elnöke, a Tisza ETT elnöke támogatásával Kárpátalját, valamint az ukrajnai menekülteket segítő Koordinációs Központ jött létre 2022. február 25-én. A Koordinációs Központ Kisvárdán, a Kárpátalja Házban kezdte meg tevékenységét, ahol a munkát Szabóné Cap Andrea, a Tisza ETT igazgatója szervezi és irányítja. Személyesen koordinálja az adománygyűjtést a térségbe érkező menekültek magyarországi elhelyezését és az adományok határon való átjuttatását, valamint célzottan a kárpátaljai szervezetekhez, intézményekhez való eljuttatását is. A Központban a feladatok ellátását Kisvárdai Város Önkormányzata munkatársai, a civil szervezetek és karitászok, valamint önkéntesek biztosítják.

Seszták Oszkár elnök 2022. március 5-én látogatott el Kisvárdára a Kárpátalja Házban működő gyűjtőpontra. A Kárpátalja Házban dr. Seszták Miklós kormánybiztos és Szabóné Cap Andrea, a Tisza ETT igazgatója és munkatársaik készítettek elő egy kamionnyi élelmiszer segélyszállítmányt, amit még aznap Kárpátaljára szállítottunk. Seszták Oszkár, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés elnöke biztosította kárpátaljai partnereit, hogy a hozzájuk érkező menekültek segítéséért a továbbiakban is mindent megtesznek.

A Tisza ETT és partnereinek áldozatos munkája kiterjedt az Ukrajnából érkező menekülteket fogadására, ellátására, elszállásolásának koordinálására, tolmácsolás biztosítására, konkrét és eseti igények összesítésére és eljuttatására a kárpátaljai rászorultak részére a szállítások megszervezése, dokumentálása, egyeztetése a határőrizeti és vámügyi szervezetekkel. Folyamatosan koordinálják a külföldről érkező adományok, és önkéntesek tevékenységét úgy, mint a Bajorországból, Hollandiából az orvosok munkáját segítő kórházi körülmények javítására rendelkezésre bocsájtott

eszközök célzott eljuttatását csakúgy, mint az elzászi és az ausztriai Innsbruckból érkezett adományok elosztását és a Japánból érkezett orvosok munkáját. Az elmúlt közel három hónap folyamán a Tisza ETT igazgatója és önkéntes segítők közel 70 alkalommal látogattak el Kárpátaljára, és összesen mintegy 300 tonna humanitárius segélyt vittek települések és intézmények számára. Az adományközpont folyamatosan működik.

A Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás sikeres pályázatának köszönhetően **magyar, mint idegen nyelvoktatás vette kezdetét Kisvárdán**. Kiemelten fontos, hogy a menekült családok számára biztosítani tudjuk a magyar, mint idegen nyelv tanulását. Erre kiváló lehetőséget biztosítanak a Külgazdasági és Külügyminisztérium Magyar Diplomáciai Akadémia Kft. által szervezett Tanuljunk együtt magyarul program különböző szintű képzési formái. A helyi iskolai-óvodai programok elindítása a nyelvi nehézségek áthidalása miatt is fontos, hogy a szülők és gyermekek beilleszkedése gördülékenyen megtörténhessen.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium Magyar Diplomáciai Akadémiáért és a Stipendium Hungaricum Programért Felelős Államtitkársága hibrid oktatás (online és jelenléti) keretein belül kezdő és haladó csoportokban indította meg az oktatást 2022 május 19-én. A tanuláshoz szükséges tankönyveket, melyeket térítés mentesen kapnak meg a tanulók, amiket Leleszi Tibor, Kisvárdai Város polgármestere, a Tisza ETT alapítótagja és Szabóné Cap Andrea a Tisza ETT igazgatója személyesen vettek át Budapesten a Magyar Diplomáciai Akadémia székházában. A képzést a Kisvárdán található Bagolyvárban kezdhették meg a résztvevők több csoportban, melyhez a technikai felszerelés biztosítását, koordinálást és az oktatás megszervezését a Tisza ETT vállalta.

Bízunk benne, hogy ezzel a kezdeményezéssel több otthonát elhagyni kényszerült család számára biztosíthatunk lehetőséget a munkaerő piacon való elhelyezkedéshez!

A Tisza ETT megalakulásával a két ország közötti kapcsolatok új lendületet kaptak, bővült az EU külső határain keresztül folyó határon átnyúló együttműködési lehetőségek köre. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye mellett Kárpátalja megye is egyedülálló lehetőséget kapott közös határon átnyúló infrastruktúrális és egyéb együttműködési projektek megvalósítására.

A Társulás az alapításakor meghatározott célokkal összhangban további pályázati lehetőségek felkutatását végzi. Bízunk abban, hogy nagyobb volumenű fejlesztési projektek beindításával a Tisza ETT hozzájárul Magyarország keleti térsége, valamint Ukrajna legnyugatibb megyéje Európához történő felzárkóztatásához, a határtérség problémáinak közös kezeléséhez.

Kisvárdai, 2022. május 19.

Tisztelettel:

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE KÖZGYŰLÉSÉNEK
.../2022. (V.26.)
önkormányzati határozata

a Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás
tevékenységéről

A Megyei Közgyűlés

a Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás tevékenységéről szóló tájékoztatót jóváhagyólag tudomásul veszi.

A határozatot kapják:

1. Szabóné Cap Andrea, a Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás igazgatója, 4600 Kisvárda, Szent L. u. 7-11.
2. Megyei Önkormányzati Hivatal, Helyben

Nyíregyháza 2022. május 26.